

DE TRIBUNE

Redactie-adres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3.
Amsterdam.

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres:
Gysbrecht van Aemstelstraat 32.
Amsterdam.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij (S. D. P.).
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 60 cent per 3 mnd.
Weekabonnement 5 ct. voor de 2 nrs. - Losse nrs. 3 ct.
ADVERTENTIËN 10 CENT PER REGEL.

Het kapitalisme en de uitvinders.

Wanneer men de liberalen en de liberale staatshuishoudkunde zoo hoort, dan zou men denken, dat we, nu ja, niet in een volmaakte, maar dan toch in een wereld leefden, waar 't hoe langer hoe beter wordt voor 't algemeen en voor de afzonderlijke individuen.

Het is nog wel niet alles zoo als 't hoort, maar 't wordt toch steeds beter. En onze vakverenigings- en andere reformisten denken daar eigenlijk precies eender over.

Elke socialist ziet, dat 't precies omgekeerd is. Hij ziet, dat 't kapitalisme op elk gebied, zelfs afgezien van tijden van economische inzinking, van de crisissen en de werkeloosheid, die alleen reeds het vonnis over de kapitalistische productiewijze vellen, — dat ze niet meer in staat is haar slaven te voeden, dus zelfs in gewone tijden op elk gebied een steeds grooter massa van ellende, ontarding, lichamelijke, geestelijke, zedelijke ellende schept, vreeslijker dan wat ooit door eenige andere productiewijze of maatschappij-vorm in 't leven is geroepen.

Maar 't is tegenover de smerige liberale mooipraters en volksbedriegers goed, ook nog weer eens aan een ander voorbeeld te toonen, hoe schoon de maatschappelijke inrichting is, die zij prijzen.

Volgens de liberalen is eigen arbeid en „verdiens- te” de bron van den rijkdom der individuen.

Maar hoe dan te verklaren, dat juist die mannen, die aan 't kapitalisme zelf en aan de kapitalisten de onschatbaarste diensten bewijzen, die de bron openen voor heele nieuwe industrieën, waar duizenden rijk door worden, in onze kapitalistische maatschappij zoo slecht beloond worden, dat ze in zeer vele gevallen in armoede sterven?

Als de groote uitvinders niet tevens goede „zakenmannen” zijn, d.w.z. over 't talent beschikken om hun concurrenten uit te plunderen en te bedriegen, sterven ze zoo kaal als een kerkrat.

In den allerjongsten tijd zijn daarvan twee frappante voorbeelden voorgevallen.

't Eene is dat van den uitvinder der koelindustrie en van het vervoer van levensmiddelen in schepen met verkoelingsapparaten, een Fransman, Charles Tellier, die op hoogen leeftijd gestorven is, zoo arm, dat de mede-bewoners van het huis, waar hij woonde, gezamenlijk zijn geneesmiddelen betaalden. Heele werelddeelen, Australië, Zuid-Amerika zijn door de uitvinding van dezen man honderden miljoenen rijker geworden. De levensmiddelenverzorging vanuit verre landen van het oude Europa is er door mogelijk geworden. De kapitalisten, die door dezen man ontzaglijke rijkdommen gewonnen hebben, lieten hem kalmpjes verrekken.

En het lot van den beroemden, terecht beroemden, uitvinder Dr. Diesel, die dezer dagen op de boot naar Engeland omgekomen is? Dr. Diesels uitvinding is voor de ontwikkeling der techniek van evenveel betekenis als die van de grootste uitvinders, van een James Watt en dergelijke. Hij heeft 't middel ge-

vonden om van de warmte der verbranding der aardoliën vooral, een zooveel grooter nuttig effect te verkrijgen, dat daardoor de productiviteit van den menschelijken arbeid enorm is uitgebreid. Zijn uitvinding der Diesel-motoren is van onberekenbaar nut voor de menschheid, indien natuurlijk die uitvinding ten nutte van de menschheid werd aangewend, wat in 't kapitalisme onmogelijk is. In ieder geval: ook Diesel heeft de kapitalisten talloze miljoenen doen „verdiene”. Het woord zelf is al een leugen! En wat bleek, toen deze man stierf? Dat hij ook geen behoorlijk „zakenman”, d.w.z. geen sluw afzetter was geweest, en dat hij zijn familie arm achterliet.

De kapitalisten moeten noodig praten over de verdiende belooning, die den Arbeid toekomt, waar ze zelfs hun beste dienaren laten krepereen. v. R.

Politiek en Polemie.

Internationale verbroedering van „modernen” en „syndikalisten”.

Met algemeene stemmen en zonder discussie nam volgens het verslag in de (moderne) *Sigarenmaker* van 18 Okt. j.l. de jongste Intern. conferentie van Vertegenwoordigers van Landelijke Vakcentrallen de volgende door de Fransche syndikalist *Jouhaux* voorgestelde resolutie aan:

„De achtste conferentie der landelijke centralen acht het haar plicht, tegen de onrechtvaardige maatregelen, door de Fransche regeering tegen de strijdbare vakverenigingen genomen, te protesteeren.

„Zij verklaart zich één met de protesten der *Confédération Générale du Travail* (C. G. T.; het Fransche N. A. S. *Red. Tr.*) tegen deze onderdrukkingspolitiek. Zij handhaaft het recht aller arbeiders om hunne vakverenigingsvrijheid, de grondslag hunner toekomstige bevrijding, te verdedigen.

„Zij verklaart, dat in deze worsteling alle organisaties zich solidair zullen toonen, verbonden als zij zijn door hunne gemeenschappelijke klassebelangen”.

Men weet dat de maatregelen der Fransche Regeering tegen de C. G. T. het gevolg waren van de *soldaten-betogingen* in Frankrijk tegen de invoering van de wet op de 3 jarige dienstplicht. Ten gevolge daarvan werden in Mei j.l. huiszoekingen gedaan in de bureaux van de C. G. T. en van de daarbij aangesloten anti-militaristische vereeniging, de *Sou du Soldat*. Een wet tegen de vakverenigingen werd voorgesteld en een instructie geopend tegen verscheiden leden der C. G. T.; 18 daarvan zijn thans in staat van beschuldiging gesteld. Tegen het een en ander protesteerde nu de conferentie.

Wij juichen deze internationale verbroedering van „modernen” en „syndikalisten” toe. Het is mede een bewijs, dat zij niet zóóver van elkaar staan, als het hier wel blijkt, en dat zij in wezen niet meer zooveel verschillen als vroeger. Maar als men dan internationaal het recht van alle arbeiders om voor hun vakverenigings-vrijheid op te komen verdedigt, zou men dit dan „nationaal” ook niet eens in praktijk brengen? Wp.

De brutalen hebben de halve wereld.

Zoo dacht zeker ook de redactie van de *Twentsche Nieuwe Tijd* der S. D. A. P. toen ze een stukje

knipte uit „De Vonk”, hetwelk handelt over het militarisme.

Het begint met te zeggen dat te Lorient binnenkort het grootste slagschip op stapel wordt gezet, dat daar ooit gebouwd is, dat 25.200 ton zal meten en 30 miljoen zal kosten. Verder dat Engeland zijn 25ste dreadnought in dienst heeft gesteld, die 27.000 ton zal meten en 40 miljoen zal kosten. „Maar... zegt het blad, nu gaan wij ook meedoen, en gaan een monstertje bouwen van 25 miljoen en 21.000 ton. Tegen de monsters der mogendheden zal het toch niet op kunnen; moet het dokken, dan zal het een Engelsch dok moeten opzoeken; en wat haal je nu met zoo'n ding uit!”

Ja, ja, 't is wel aardig als men dat zoo hoort in een blad, dat men in de Arb. Partij noemt „onze kleine pers”. Doch men heeft wat vergeten, waarachtig. Mag ik 't je even herinneren, Nieuwe Tijd? Wellicht zult ge u haasten het verzuim in te halen. Ge hebt vergeten te zeggen dat ook uw partij in 't vervolg mee gaat doen, in het wegwerpen der miljoenen in den bodemlozen put van het militarisme.

Op een andere plaats spreekt gij van „volkerenmoord, en of het niet krankzinnig is, om kinderen ter wereld en groot te brengen, om ze ter slachtbank te voeren?”

Aan de arbeidersklasse de taak aan het waanzinnig militarisme een einde te maken, zegt het blad verder. Het is toch ergerlijk brutaal! Uwe partij zal immers het „waanzinnig militarisme” helpen bestendigen, „de slachtbank” en de „volkerenmoord” helpen voorbereiden. Ja, de arbeidende klasse wacht de taak, daaraan een eind te maken; doch laat uwe partij daar dan asjeblijft buiten! S.

Het Pest-schandaal op Java.

De Plancius-vergadering der S. D. P., j.l. Vrijdag 31 Oktober te Amsterdam gehouden om te protesteeren tegen de Regeeringsmoord op inlanders door de pest op Java, nam na het betoog van Gorter en Wijnkoop met op 2 na algemeene stemmen de volgende motie aan:

„De vergadering, „gehoord de uiteenzettingen over het verbreiden der pest op Java,

„constateerende, dat door de maatregelen der Regeering, en vooral door het afsluiten van de besmette streken, de pest op Java werd teruggedrongen en bijna overwonnen,

„constateerende dat vervolgens deze strenge maatregelen zijn opgeheven en daardoor binnen zeer korten tijd de pest weder ontzaglijk is toegenomen, duizenden en tienduizenden Javanen doodt, en nu een blijvende ziekte op Java wordt,

„constateerende, dat de strenge maatregelen zijn opgeheven, ter wille van het vervoer van arbeiders en producten, d.w.z. ter wille van het kapitalisme,

„beschuldigt de Nederlandsche regeering in 't bijzonder en het Ned. kapitalisme in het algemeen van opzettelijken moord op groote schaal op het Javaansche volk,

„en eischt de onmiddellijke afsluiting der door de pest aangetaste en bedreigde streken”.

Werft abonné's op „De Tribune!”

Vakverenigings-Discipline.

Twee maanden zijn er sinds de laatste groote stakingen aan de Duitsche werven verlopen, duidelijk blijkt thans, welk ernstig nadeel de arbeidersbeweging aan de „waterkant” door haar nasleep geleden heeft.

Nadat de buitengewone Algemeene vergadering van den Metaalbewerksbond de onvoorwaardelijke hervatting van den arbeid had geeischt, hebben de werf-kapitalisten van deze gunstige gelegenheid direct geprofiteerd. Er werd toen in onze pers beweerd, dat deze kapitalisten-wraak van patroonszijde een dwaasheid is geweest, daar de arbeiders hierdoor de sympathie van gansch het proletariaat wonnen; toch is hiermee niet het juiste gezegd. Het ging hier niet om een domme wraakneming doch om een verzwakking van de arbeiders. De krenkende dwang zich bij den patroon aan te melden, daar dagen lang te moeten wachten, steeds weer tevergeefs, om dan misschien te worden toegelaten, was niet een doel-looze vernedering. Het was de bedoeling de arbeiders te demoraliseren, hun den strijdlust en den trotschen geest te ontnemen en tevens een maatregel om de oude en de strijdvastste elementen te verwijderen. Tegelijkertijd kwam de gele pest; door het oprichten van fabrieksverenigingen werd getracht de arbeiders te verdeelen en onbekwaam voor den strijd te maken. Dat de groote massa van de leden niettegenstaande dat, den bond trouw is gebleven, getuigt voor het inzicht en de standvastigheid dezer mannen. Maar toch is het nadeel groot genoeg, al luisterden ook betrekkelijk weinigen naar de lokstem, toch sloop onzekerheid en wederzijdsch wantrouwen de rijen binnen, want niemand wist wie van zijn vroegere strijdmakkers tot verraders waren geworden. In de rijen der vroeger zoo vast aaneengesloten werf arbeiders is een wig geslagen, en jarenlange organisatie-arbeid zal er noodig zijn, voordat er weer aan strijd gedacht kan worden.

Had de Algemeene vergadering de gevolgen van haar besluit duidelijk kunnen voorzien, dan zou niemand het betwijfelen, dat de meerderheid aan de andere kant zou zijn geweest. Het is natuurlijk geheel doelloos achteraf de mogelijkheid te overwegen of niet door een ander optreden de werf arbeiders weder gesloten in de werkplaatsen hadden kunnen terugkeeren. Het is daarentegen van belang de algemeene oorzaken, die bij de beslissing den doorslag gaven in het licht van de gevolgen te onderzoeken, wijl deze zich bij een anderen strijd ook kunnen doen gelden. In zooverre er een oorzaak lag in de vrees voor een algemeene uitsluiting zoo behoeft deze niet in het bijzonder behandeld te worden. Want in zooverre hier algemeene regels in aanmerking komen is het zonder meer duidelijk, dat ten eerste het belang van een groep ondergeschikt moet zijn aan het belang van het geheel en ten tweede, dat de taktiek: af te zien van een kleine aanval om den grooten strijd te ontwijken, niet steeds kan worden gevolgd. Of dit echter in dit geval juist is geweest, is een vraag die slechts op zeer dringende, in de bijzondere verhoudingen liggende, gronden te bevestigen zou zijn.

Anders staat het met het argument dat steeds als de gewichtigste factor bij de beslissing van de algemeene vergadering aangevoerd wordt: het in gevaar brengen van de vakverenigings-discipline. Het gaat hier om een algemeen principe, waaraan de directe voordeelen en overwegingen werden opgeofferd. De disciplinebreuk der werf arbeiders, schreef Adolf Braun in het Oostenrijksche tijdschrift „der Kampf”, betekende een crisis in de vakbeweging bij welke de vraag naar het gerechtvaardigd zijn der eischen geheel op den achtergrond treedt. En hij prijst de Algemeene vergadering, wijl deze door haar besluit „een gevaarlijk precedent” voor de vakbeweging heeft uitgeschakeld. Hier vinden wij dus duidelijk de opvatting: het hoog houden van de discipline is zulk een levensbelang voor de vakverenigingen, dat het ook voor den prijs van groot direct nadeel niet te duur gekocht is. Is deze opvatting juist?

In den oorlog heeft de discipline, als grondslag van iedere legerorganisatie, zeker geen geringere beteekenis dan in den klassenstrijd. En toch hoe dikwijls is daar niet onder bijzondere verhoudingen disciplinebreuk voorgekomen, die ongewroken bleef en de bron der overwinning werd. En met welk een strenge hand daar disciplinebreuk ook gestraft wordt, toch leest men nergens in de geschiedenis van een generaal, die een tegen zijn bevel in tot den aanval overgegaan troep eenvoudig door den vijand liet neerslaan enkel om een voorbeeld te stellen en de discipline hoog te houden.

Nu gaat het bij de discipline in de arbeidersbe-

weging zeer zeker om geheel iets anders en diepers; de militaire discipline is een opgedrongen, zij het dan ook noodzakelijke, dan toch steeds kunstmatige verhouding, terwijl de proletarische discipline het wordende grondkarakter van de nieuwe menschheid is. Zij is de ondergeschiktheid van den enkeling onder het geheel, de achterstelling van den persoonlijken wil bij den wil van het geheel, zij groeit als nieuwe proletarische deugd bij de massa op, smeedt hen tot een macht met een eensgezinden wil aaneen en stelt hen eerst daardoor in staat de heerschappij en de vrijheid te veroveren. Wijl deze proletarische discipline een grondelement van de proletarische macht is, is het zoo uiterst gewichtig haar voortdurend aan te kweeken, zelfs zóó dat men daarvoor zelfs nu en dan eenige nadeelen op den koop toe moet nemen.

Maar de hier in aanmerking komende vakverenigings-discipline draagt nog een ander karakter. Omdat de groeiende centralisatie steeds meer er toe geleid heeft de beslissingen in handen van een kleine groep van personen te leggen, moet het opvolgen van het gebod van deze discipline meest liggen in de beslissingen van deze groep te volgen.

De discipline genomen als gehoorzaamheid aan de voorschriften der leiders mag een praktische noodzakelijkheid zijn van een bepaalden strijdvorm, zij is toch een gansch andere eigenschap dan gene proletarische deugd, wier hoogste volmaking de voorbereiding van onze overwinning is. Haar volmaakste vorm kan dus ook niet als een zóó hoog ideaal beschouwd worden, dat het de prijs van andere groote nadeelen waard is. Voor de taktiek in den vakverenigingsstrijd zou het zeker een gemak zijn, als men er steeds op kon rekenen dat de leden als goed gedilde soldaten zullen zwenken. Maar de werkelijkheid van het leven maakt het bereiken van dat ideaal aan de eene kant onmogelijk en aan de andere kant ook niet gewenscht.

Onmogelijk, omdat de vakverenigingsstrijd aan de eene kant een ding is van de waar arbeidskracht, maar aan de andere kant tegelijkertijd een stuk klassenstrijd is, waar zich het diepste lijden, de zwaarste levensellende en daarmee de gansche hartstocht van den proletariëer een uitweg baant. De strijdlust, die uit de diep gevoelde noodzakelijkheid van de worsteling om het leven naar voren komt, laat zich niet zonder meer in een verstandelijk-voorzichtige vakverenigings-taktiek oplossen. Zoolang in gedurig voorwaarts-schrijden succes bereikt wordt, gaat dit nog, maar komt hieraan een einde, dan komen ook steeds sterkere geschillen en conflicten naar voren. De „wilde” sakingen en de disciplinebreuk die eenige jaren geleden in de Engelsche vakverenigingen, die toch tot op dat oogenblik een voorbeeld van een ontwikkelde vakverenigingstaktiek te zien gaven, losbarstten, bewijzen dat het onmogelijk is, onder de opzweepende druk van een geweldige kapitalistische ontwikkeling tot een volmaakte vakverenigings-discipline te komen.

Maar het zou ook niet wenschelijk zijn. Wanneer zulk een ideaal-gedisciplineerde vakbeweging niet alleen aldoor verbeteringen bereiken, maar ook het kapitalisme opruimen kon, dan zou voor het bereiken van dit ideaal nog iets te zeggen zijn. Maar dit kan zij niet, zij is slechts een deel van de geheele beweging. De opruiming van het kapitalisme kan slechts het werk van de massa zijn, die door den geweldigen druk opgezweept, voor geen offer terugschrikt.

Al zijn de leiders ook nog zoo uitstekend, zulk een geweldige strijd kan door hen niet alleen niet doorgevoerd maar ook niet ingeleid worden. Als de leiders door de zware verantwoordelijkheid neergedrukt worden, kan ook eene ook nog zoo goed ingedilde gehoorzaamheid van de massa niets uitrichten. Geldt dit reeds eenigermate voor den reusachtigen vakverenigingsstrijd, voor politieke massabewegingen geldt dit nog veel meer. Hun succes ligt in de zelfstandige bewegingskracht, in de onbuigbare strijdenergie, in het kernachtige initiatief van de massa.

Maar juist deze eigenschappen, waarop het in den bevrijdingsstrijd aan zal komen, zijn bij de vakbewegingsdiscipline uit den booze. Bij de discussies over de toekomstige politieke massa-acties werd steeds weer op het zelfstandige initiatief van de massa gewezen; zonder dit initiatief zou men niets kunnen beginnen.

Kan het dan goed zijn dat dit op een anderen weg zooveel mogelijk uit de massa uitgedreven wordt? Of het noodig was, het initiatief van de werf arbeiders, omdat het zich niet strikt binnen de voorgeschreven formules uitte, als een fout te behandelen, daarover willen wij achteraf geen vonnis vellen. Maar wanneer een toestand van strikt volgen van de vak-

verenigingsdiscipline, waarbij tegelijkertijd dit initiatief wordt lamgelegd, als een hoog en gewichtig doel geprezen wordt, dan moet hiertegenover met alle nadruk gezegd worden, dat daarmee een gewichtige bron van de proletarische toekomst-overwinning verstoort wordt.

A. P.

Wij zullen ook nog anderer meening over deze voor de vakbeweging hoogst belangrijke zaak publiceren. (Red.)

Uit de Vakbeweging.

BUITENLAND.

Bankkapitalisten en banksclaven.

Een vergadering van ruim 1400 beambten van de Duitse Bank te Berlijn, besloot 9 Oct. een commissie van 3 leden af te vaardigen naar de directie met een verzoek om een duurtetoeslag of wel een salarisverbetering. De voorzitter der commissie verzocht heel beleefd de directie een datum te willen vaststellen, waarop hij dit verzoek mocht overbrengen. Hij ontving geen antwoord. 17 October herhaalde hij dit verzoek. Denzelfden dag ontving hij zijn ontslag. De directie weigerde zelfs het verzoek in ontvangst te nemen. Toen de voorz. 24 Oct. nogmaals daarover schreef, verzocht men hem, onmiddellijk de bank te verlaten.

De ontslagene is geen revolutionair, maar een rechtschapen nationaal-liberaal.

De nog jeugdige organisatie der bankbeambten treft het wel. Op een 30 Oct. bijeengeroepen vergadering waren 6000 bankbeambten aanwezig. Een collecte voor de weerstandskas bracht 1108 Mark op. Als de bankdirecties zoo doorgaan, zullen ze spoedig een sterke vakbond gevormd hebben.

De crisis en de Duitse metaal-industrie.

De publicaties van de grootbedrijven in de metaal-industrie, als zouden er voor de komende maanden in Duitschland volop bestellingen zijn, moeten volgens de Duitse partijpers met alle voorbehoud worden bekeken, wijl geen firma de eerste wil zijn, om het tegendeel te verklaren. De wijze waarop dit toch bemerkbaar wordt, is o.a. duidelijk bij de Alg. Electr. Ges. te Berlijn. Overal worden loonsverminderingen ingevoerd met de bijvoeging, dat onderhandelingen erover achterwege kunnen blijven; de afgevaardigden der arbeiders worden eenvoudig niet ontvangen.

Meerdere vergaderingen, juist van metaal-arbeiders in Duitschland, werden de laatste weken gehouden over de bepaling van het stukloon door rekenbureaux. De groot-industrie heeft in zijn bedrijf reeds bijna overal bureaux ingesteld, die geen andere taak hebben, dan die welke vroeger de werkmeesters hadden. Men tracht op allerlei wijzen uit de arbeiders te halen, wat maar kan. En deze rekenbureaux beschikken over minder zaakkennis, maar zijn des te brutaler in hun optreden. Ook door 'tgebruiken van jeugdige, ook vrouwelijke, ongeschoolde arbeiders aan de draaibanken trachten de ondernemers de loonen te drukken. De wisseling van arbeiders in deze branche bedraagt soms 63 pct. De gemiddelde leeftijd van deze arbeidersgroep is aanmerkelijk gedaald.

De metaalindustriëlen trachten een staking te forceeren, om door een stillegging van het bedrijf van meerdere weken het gebrek aan bestellingen d.w.z. de moeilijkheden van de crisis, voorzoover die het kapitaal raken, over te brengen op de arbeiders. Een taktiek, die bij 't begin van een crisis reeds meermalen is toegepast en die de arbeiders tot de uiterste voorzichtigheid noopt.

Verbod tot steuninzamelen.

De Belgische minister van arbeid, Hubert heeft een nieuwe uitvinding gedaan, om de kracht der arbeiders bij stakingen zooveel mogelijk te verzwakken. Hij heeft voorgesteld, arbitrage-commissies te vormen, waaraan de economische geschillen kunnen worden onderworpen. De verplichting ertoe zal evenwel niet bestaan. Tot zoover lijkt 't dan ook onschuldig. Doch het gevaar schuilt in de rest. Het zal nl. dan verboden zijn, de partij, die arbitrage weigert of er zich niet aan onderwerpt, financieel te steunen. Deze wetgeving is er dus eene, die geheel gericht is tegen de arbeidersklasse. De steun, die de patroons elkaar geven, ontsnapt natuurlijk aan elke openbare controle, terwijl de steun, die de arbeidersklasse voor haar strijd verzamelt een publieke is. Deze zal dan verboden zijn en zoodoende zal men trachten de arbeiders in hun strijd tegen de ondernemers lam te slaan.

Het Grafisch Weekblad voegt bij de vermelding van dit feit er terecht aan toe: En dan zijn er nog arbeiders, die meenen, dat de vakvereniging niets met de politiek te maken heeft.

C.

De arbeiderspers in Rusland.

De Russische regeering tracht de arbeidersklasse monddood te maken. Nauwlijks waren de twee nieuwe dagbladen *Sjiraja Schisn* en *Rabotsjaja Prawda* verschenen, of ze werden met de bekende brutaliteit onderdrukt. Het Peterburgsche gerechtshof heeft besloten, het verschijnen der beide bladen te verbieden, tot over de tegen hen ingestelde klachten vonnis gewezen is. Daarmede zijn ook deze beide voorvechters het offer geworden van 't ruwe geweld. Van de 19 in 't geheel verschenen nummers der *Sjiraja Schisn* zijn slechts vier zonder straffen verschenen. 11 Nummers zijn in beslag genomen en voor den inhoud van 4 nummers is den redacteur voor elk een boete opgelegd van 500 roebels. Een redacteur kreeg 9, de andere 3 maanden arrest.

Van de 17 nummers van de *Rabotsjaja Prawda* zijn slechts 2 zonder straf verschenen; 13 nummers zijn in beslag genomen, 2 met elk 500 roebels beboet. Eenige dagen te voren had het Peterburgsche gerechtshof ook het orgaan der Volkssocialisten *Tudoroy Golos* opgeheven. Van dit blad, dat meest door boerenarbeiders en studenten gelezen werd, zijn slechts 23 nummers verschenen, die ook bijna alle in beslag genomen of beboet zijn. De 4 verschenen nummers van een nieuw arbeidersblad *Sewernaja Prawda* zijn eveneens in beslag genomen. De uitgever informeerde: waarom. Toen hem geantwoord werd, dat het wegens artikelen over stakingen in die ondernemingen, die voor de Kroon werken, geschiedde, liet hij 't 4e nummer zonder artikel over stakingen verschijnen; toch werd 't in beslag genomen. Met de Lettische pers gaat 't evenzoo. Het laatste nummer van 't vakblad *Arodneeks* en van 't politieke blad *Dsibws Balss* zijn in beslag genomen, omdat er onderkruipers in werden gesignaleerd.

De Vakvereenigings-internationale.

Uit het verslag van den Internationalen sekretaris Legien blijkt, dat het Internationaal Sekretariaat thans een ledental telt van ruim 7 miljoen menschen:

Engeland	900,000	Oostenrijk*	428,000
Frankrijk	450,000	Bosnië*	5,000
Nederland	61,500	Hongarije*	95,000
België	116,000	Kroatië*	7,000
Denemarken	105,000	Roemenië	7,000
Zweden	85,500	Zwitserland	65,000
Noorwegen	61,000	Italië	275,000
Finland	20,000	Spanje	100,000
Duitschland	2,530,000	Amerika V. S.	1,800,000
Totaal 7,111,000.			

*) In Oostenrijk-Hongarië tezamen 535,000.

Indische Zaken.

Het Handelsblad en de Pest.

Het *Handelsblad*, in zijn avond-editie van 1 Nov. j.l. melding makende van de op 31 Okt. te Amsterdam gehoudene Plancius-vergadering der S. D. P. over het Pest-Schandaal op Java — het is voorzover wij kunnen nagaan, het eenige blad dat van deze vergadering nota neemt; ook het „onpartijdige” *Volk* meldt van de, zooals men nu begrijpt, goed bezochte, tegen de Ned. Indische Regeering gerichte vergadering niets — knoopt daaraan ook een beschouwing vast. Het *Handelsblad* heeft het over de voorlichting, waarop de op pagina 1 van dit blad vermelde resolutie, die **onmiddellijke afsluiting van de door de pest aangetaste en bedreigde streken** eischt, werd aangenomen en staat dan stil bij het door ondergeteekende aangehaalde Gids-artikel van Dr. Swellengrebel.

Wij lezen dan, schrijft het *Handelsblad*, in dat artikel, hetwelk in de April-aflevering van dit jaar verscheen, het volgende:

„Men herinnert zich, dat de afdeeling Malang nog steeds afgesloten was, en inlandsche reizigers zich bij het verlaten daarvan aan desinfectie-maatregelen te onderwerpen hadden (de quarantaine was afgeschaft). Deze overlast werd weldra algemeen bekend, zoodat de administrateurs der koffie-ondernemingen in het Zuider-gebergte vreesden tegen den aanstaanden koffiepluk geen werkvolk te zullen krijgen. Toch durfde men de afsluiting niet op te heffen, daar de Britsch-Indische commissie zich zeer positief uitliet over de beteekenis van het mensche-lijk verkeer als middel ter verspreiding der pest en men geen gegevens bezat, die er op wezen dat dit in Java anders zou zijn”.

„Dr. S. deelt dan een en ander mede omtrent een door hem ingesteld onderzoek, dat tot de conclusie leidde dat de kans van overbrengen van ratpest door het mensche-lijk verkeer onbetekend kan worden genoemd — op 56,790 menschen werden drie ratvlooiën aangetroffen. Wel bestaat de moge-

lijkheid op het overbrengen van menschenpest”.

En dan vervolgt hij:

„Daar men een epidemie van menschenpest, die niet berust op ratpest, door voldoende isolatie gemakkelijk kan uitdooven, kon de mogelijkheid van deze wijze van verspreiding de handhaving van de afsluiting der afdeeling Malang niet wettigen, die dan ook in Mei 1912 werd opgeheven. Men heeft er zijn verwondering over uitgesproken, dat deze opheffing niet plaats vond, toen de pest in het Malangsche weer aan het toenemen was. Ze geschiedde echter naar aanleiding van dit onderzoek, dat geheel onafhankelijk was van de intensiteit der epidemie; of die al dan niet toenam, de conclusies bleven dezelfde.”

Wij denken er niet aan, de verslaggever van het *Handelsblad* in die vergadering een verwijt te maken. Het verslag in het *Handelsblad* is kort, zij het ook niet al te kort, en het geeft zèer in het algemeen juist weer, wat er door Gorter en mij gezegd werd.

Wij hebben evenwel al wat het *Handelsblad* hier aanhaalt aan de vergadering medegedeeld, op de twee laatste zinnen na, die we op het oogmerk niet controleeren kunnen — we hebben het artikel van Dr. Sw. niet bij de hand — en die ons, zòò als we ze in het *Handelsblad* vinden, eenige korrektie schijnen te behoeven, maar die in elk geval aan de zaak waarom het gaat niets afdoen.

Ons gaat het erom te konstateeren:

dat een maatregel ter bestrijding van de pest, de afsluiting van de besmettelijke streken nl., die toen te toegepast werd de ziekte belangrijk teruggedrong, en wiens afschaffing (niet in Mei 1912, gelijk Dr. Sw. schrijft, maar op 24 April 1912) samen ging met een sindsdien praktisch ononderbroken en angstwekkende stijging van de ziekte, door de Regeering en door de geneesheeren werd afgeschaft op aandringen van de planters, en sindsdien ter wille van hen en van het verkeer afgeschaft bleef.

Wat heeft het *Handelsblad* daartegen in te brengen met zijn aanhalingen uit Dr. Swellengrebel?

Dr. Sw. konstateert, dat zijn onderzoek geheel onafhankelijk was van de intensiteit (hevigheid) der epidemie. Inderdaad. Maar hij konstateert tevens, dat het de koffie-ondernemingen waren, die van de maatregel der afsluiting overlast vreesden. Men ging niet onderzoeken, omdat de maatregel van afsluiting tegen de pest niet hielp (tijdens deze maatregel van April 1911 tot April 1912 daalde het gemiddelde pestcijfer immers naar de officieele gegevens berekend, van 126 op 13 gevallen per week) maar omdat, *ofschoon de maatregel uitstekend hielp*, de planters er overlast van ondervonden bij het werven van volk voor de kulture!

En, o ironie der historie! het wetenschappelijk onderzoek was zòò onafhankelijk van de hevigheid der ziekte, en *of de ziekte toe- of afnam, de wetenschappelijke konklusies bleven zòòzeer hetzelfde*, dat — om het maar met onze, ook door het *Handelsblad* aangehaalde vergadering-woorden te zeggen — de ziekte wijzer was dan de geneeskundigen. *De ziekte nam af met de afsluiting en nam toe vòòr en na de afsluiting*, maar de geneeskundigen, althans de officieele geneeskundigen, bleven — in elk geval na de aandrang van de planters — haarfijn bewijzen, dat het een met het ander niets met elkaar te maken had!

Daarentegen — en dat haalt het *Handelsblad* niet aan — bleek het aan Dr. Sw. zèlf, zooals wij in de vergadering mededeelden, en zooals wij ook vroeger uitvoerig in *De Tribune* meldden, dat kleeren- en hoofdhuizen soms infektueus waren, en zoodoende (in de eigen woorden van Dr. Sw.) de mogelijkheid geopend (werd), dat een persoon door het meevoeren van zulke luizen in totnu toe onbesmet gebied menschenpest zou doen ontstaan, echter geen ratpest.

Dan zijn wij onzerzijds van meening, dat al moge dan — wat niet eens vaststaat, maar Dr. Sw. en anderen zeggen het — een epidemie van menschenpest, die niet berust op ratpest, door voldoende isolatie (afzondering) gemakkelijk uitgedoofd kan worden, toch reeds de mogelijkheid alleen, door Dr. Sw. zèlf toegegeven, van het **ontstaan van menschenpest in totnu toe onbesmette gebieden de afsluiting van het besmette gebied** — de wijze van afsluiting, dat konstateerde Ceton terecht reeds op de vergadering, moet natuurlijk aan de geneeskundigen worden overgelaten — **een noodzakelijke eisch** is.

Dr. Tjipto, e. a.

Deze Indische banneling trad op de Plancius-vergadering in discussie met de inleiders. Hij meende dat de *afsluiting* (dat wil zeggen desinfectie plus quarantaine) *van het mensche-lijk verkeer* in de besmette gebieden aan de rattenpest niets afdoet, wèl aan de menschenpest. Maar hij achtte deze laatste niet erg besmettelijk. Evenwel erkende Dr. Tjipto,

dat de rattenpest door goederen, rijst enz., kan worden overgebracht.

Welnu, onzerzijds werd juist aangetoond, dat het ontsmetten van goederen, dat overigens volgens de Indische bladen zelf (bijv. het door ons aangehaalde *Soerabajasch Handelsblad*) allèen kan geschieden door afsluiting van een met pest besmette streek, juist afstuit op de bezwaren o.a. van de Indische Staatsspoorwegen, dus van het kapitalistisch verkeer. Rijst, zemelen, hooi enz., de meest gevaarlijke overbrengers der pestratten, *moesten* op een bepaalde wijze ontsmet (geclaytonniseerd) worden; maar het geschiedt *niet*, — omdat men op de belangen van de S. S. let, en die van de inlanders daaraan opoffert.

Ook Dr. Tjipto, die — hoe hij ook over de afsluiting voor het personenvervoer moge denken, — *in elk geval desinfectie van goederen* tegen de hoogst gevaarlijke rattenpest noodig acht, dus de afsluiting van een bepaalde streek van het goederenvervoer, moet erkennen dat het kapitalistisch verkeer deze voor het Javaansche volk noodige maatregel verhindert.

Maar wij hebben zoodanige getuigenissen aangebracht voor onze stelling, dat wij ten slotte niet bij Dr. Tj. of Dr. Sw. behoeven te blijven staan.

Onze stelling is: het Ned. kapitaal levert de Javanen ter wille van het kapitalistisch eigenbelang aan de zwarte dood over.

In de eerste plaats schreef de *Preangerbode* ronduit uit Djember bij het uitbreken van de longenpest op Madoera: „Wordt de overtocht verboden (van Madoera naar Java) of bemoeilijkt, dan wordt het werkvolkvraagstuk bijna onoplosbaar en staan wij, planters, voor niet op te lossen moeilijkheden.” Is dit duidelijk of niet?

Maar bovendien: Wàárom zegt het *Nieuws van den Dag van Ned. Indië* van de Soerabajasche dokter Terburgh, die het Gouvernement „wel degelijk ijverig werkzaam” noemde in de pestbestrijding, dat hij zich *meer ambtenaar dan medicus* toonde? Waarom anders, dan omdat een medicus, die niet in de eerste plaats ambtenaar van de Ned. Ind. Regeering, maar vooral geneesheer wil wezen, de pestbestrijding op Java niet in bescherming kan nemen?!

Wàárom zegt het *Bataviaasch Nieuwsblad*, dat niemand meer aan een uitroeiing der ziekte gelooft, en dat over eenige jaren het grootste gedeelte van Java besmet zal zijn? Of legt men zich ook in Europa zoo maar „zonder hoop op succes der bestrijdingsmaatregelen” bij een zoo vreeselijke ziekte, zeg pokken of cholera, neer?

Waarom spreekt de *N. Soerabajasche Ct.* van de „inburgering der ziekte”, en waarom de Off. van Gez. Van Albada in de *N. Rott. Ct.* van „het groote belang de andere eilanden vrij te houden” — „Java en Madoera zullen wel moeten uitzielen, en het kan zijn dat na verloop van eenige 10-tallen jaren deze eilanden wat pest betreft zullen zijn uitgezikt,” zegt hij leukweg alsof het niet om het leven van tienduizenden en miljoenen menschen ging — waarom, vragen wij, als men werkelijk van plan was ook Java van de pest te bevrijden?

Waarom moet het Soerabajasch *Handelsblad* met ons konstateeren dat men in 1911 wèl en in 1913 niet meer de pest en de pestratten bestrijdt, en waarom geven de burgerlijke kranten en de Regeering op al deze vragen géén antwoord, hoewel zij, bijv. onzerzijds, reeds herhaaldelijk in de krant en in openbare vergaderingen zijn gedaan? Waarom?

En het Amsterdamsche *Handelsblad*, wat schreef dat blad in zijn *Interview uit Onze Oost* in het Ochtendblad van 21 Augustus?

„**De pest lost een economisch vraagstuk op, dat der overbevolking.**” Aldus sprak een Nederlandsch bestuurder in „Onze Oost”!

Maar wat wil dat anders zeggen, o van-niets-wetend *Handelsblad*, dan dat de pest de voor het kapitalisme overtollige menschen opruimt, en althans, volgens de Indische bestuurder, dat het nog zoo kwaad niet is, dat die ziekte een beetje opruiming houdt onder de inlanders?!

En wat zeide diezelfde bestuurder in hetzelfde interview in het *Handelsblad* van 21 Augustus omtrent het konstateeren van een eerste geval van pest in een der dessa's op Java?

„U begrijpt wel, zeide deze bestuurder, men gaat niet zoo dadelijk, zoo officieel verklaren: 't is pest. Dat kan een paniek geven — **dat geeft alvast dadelijk groote schade voor de handel.**”

Genoeg, dunkt ons, om te doen zien: De pest wordt niet bestreden op Java, gelijk dat moest en kon. Het belang van het kapitaal laat dat niet toe. Men laat er daarom de tienduizenden inlanders maar rustig krepereen. Dit typeert, de door christelijk, liberaal en Arb. Partij gehuldigde „ethische” politiek in de koloniën.

Wp.

Wat we van een Regeering der Arb. Partij bij arbeidskonflikten kunnen verwachten!*)

Stel eens, daar breekt een arbeiderskonflikt uit en de stakers of de onderkruipers verwekken oproer, door hunne tegenstanders te molesteeren met feitelijkeheden en naar het leven te staan. Het wordt toch tijd zich zulke omstandigheden eens even in te denken. Zal de soc.-dem. waarnemende burgemeester maar Gods water over Gods akker laten loopen en de menschen onderling laten vechten? Ieder voelt, dat dit absoluut onmogelijk is. Als hij het deed, zou spoedig het hooger gezag ingrijpen en krasse maatregelen nemen. Men zal kunnen tegenwerpen: juist, op dat hooger gezag komt het ten slotte aan en daarom moet dit socialistisch zijn. Goed en wel, maar is het *opzichzelve* mogelijk, het geweld van stakers of onderkruipers zijn vrijen loop te laten, onder de leuze van onpartijdigheid? Sommigen zullen er misschien toe geneigd zijn, in de onderstelling, dat de onderkruipers behooren tot de z. g. „gelen”, de karakterlooze arbeiders, die zonder blikken of blozen profiteren willen van den stijd, aangeboden door de mannen der moderne vakbeweging. Zelfs dan kan niet het geweld getolereerd worden. In de zeeliedenstaking van 1911 moest Troelstra reeds in de Kamer het barre terrorisme vanwege de anarchistische stakers tegenover de onderkruipers verlochenen. Maar de zaak staat nog anders. Het is reeds voorgekomen en het zal nog weleens voorkomen, dat de moderne vakvereniging zich niet wil onderwerpen aan de staak-maar-raaktaktiek der syndicalisten. De modern-georganiseerden hebben hun met veel moeite verworven kollektief kontrakt; de anarchisten willen het verscheuren; onze mannen willen geen trouwbreuk plegen en willen werken; de stakers beschouwen hen van uit de hoogte hunner anarchie als „onderkruipers”, zij willen hen steenigen en op andere wijze molesteeren — *moet de socialistische burgemeester dat toelaten?* Niemand kan het volhouden. Zelfs wanneer werkelijke, minderwaardige onderkruipers feitelijk worden aangerand, mag dit niet worden geduld. Men kan innerlijk een onderkruiper een klap gunnen, te verdedigen en officieel toe te laten is geweld nimmer, ook uit welbegrepen arbeidersbelang. Want hoe zal men den eerlijken arbeider beschermen tegen het geweld, tegen hem gepleegd door handlangers van den patroon, als men zich niet op het standpunt plaatst, dat alleen met het „geesteszwaard” mag worden gestreden?

*) Een bladzijde uit de brochure „De Zwolsche belissing” door het Kamerlid, de a. s. Minister J. H. Schaper.

Nóg een Vertooning!

De Arb. Partij heeft blijkbaar aan de voor haar zoo treurig afgeloopen wethouders-komedie in Den Haag en de nog treuriger afgeloopen ministers-komedie niet genoeg. Ze moet en ze zal zich nóg eens brandmerken, nà haar „overwinning” in Juni. Nu, ons is het goed.

In Amsterdam heeft de Arb. Partij 15 van de 45 Raadszetels. De liberalen loeren er al lang op, de Arb. Partij deze „machtspositie” te laten gebruiken, door haar een wethouders-zetel in de maag te duwen. Maar de Arb. Partij heeft aan één zoo'n Amsterdamse wethoudersplaats blijkbaar niet genoeg. Vliegen althans verklaarde in de Raad, dat als er ernstig sprake moest wezen van een wethouderszetel voor de Arb. Partij, dit dan moest gaan volgens de evenredige vertegenwoordiging. Voor zoover dit hier eenige zin heeft, wil het zeggen, dat de Arb. Partij eventueel twee zetels verlangt. De klerikalen hebben immers al een zetel in het college van Burgemeester en Wethouders, en die macht zal de Arb. Partij toch allerminst door „evenredige vertegenwoordiging” willen uitbreiden.

Het spel met de 3 Ministers heeft de Arb. Partij narigheid gebracht. Hindert niet: ze verlangen toch, zonder reeds over de macht te beschikken, 2 wethoudersplaatsen te Amsterdam. Maar wie zou nu durven beweren, dat het bij die heeren om de baantjes gaat? WP.

VERSCHEENEN:

„Is onze Welvaart in Gevaar?” Een woord aan de arbeiders van Nederland. — Cents brochure der S. D. P., 8 pagina's voor 1 cent. Voor afdelingen: 100 ex. 75 cent, bij vooruitbetaling.

Bestelt direkt en zooveel mogelijk! Maakt propaganda! Voor het P. B.:

J. C. CETON, Sekretaris.
Amsterdam, Laings Nekstraat 33.

Uit de Partij.

Vrijdagavond j.l. werd de openbare vergadering gehouden der S. D. P. in „Plancius” te Amsterdam, om te protesteeren tegen het Pest-schandaal op Java. De vergadering had plaats in de benedenzaal en was overvol. Wijnkoop behandelde de feiten en cijfers; Gorter gaf in een schitterende rede het verband aan tusschen het Ned. imperialisme en het niet-bestrijden der pest op Java. Een resolutie werd onzerzijds gesteld (men vindt haar op de eerste bladzijde van dit nummer) en na discussie met op 2 na alg. stemmen aangenomen. Behalve Coronel van de Arb. Partij trad Dr. Tjipto Mangoen Koesoemo, de Indische banneling, in discussie. Zij werden door Gorter en Wijnkoop beantwoord.

Behalve het *Handelsblad* maakt géén krant, natuurlijk ook *Het Volk* niet, van deze uitstekend geslaagde protest-vergadering tegen de Ned.-Indische Regeering melding.

Boekaankondiging.

De Nieuwe Tijd.

Van dit S. D. Maandschrift onder redactie van Van der Goes, Gorter, Herm. Heyermans, Henriëtte Roland Holst, J. Saks en F. M. Wibaut ontvingen we het Oktobernummer (18e Jaarg. No. 10). *Wolda* behandelt in „*De ontwikkeling van het socialisme in Engeland*” het boek van M. Beer over de *Geschiedenis van het socialisme in Engeland*, dat bij Dietz in Stuttgart verscheen. — *De Bruïne Ploos van Amstel* besluit zijn artikel *De Engelschen en Russen in Noord-Holland* o.a. met de onzin dat de omwenteling van 1813 „een zegen was voor ons vaderland” (blz. 721). — Interessant als steeds is het *Technies Ekonomisch Overzicht van Dr. Th. Van der Waerden*. Het behandelt de vraag: *Is organisatie der beroepskeuze utopie of bereikbaar?* Van Ravesteijn zet zijn opstellen over *Internationale Verhoudingen* voort door een bespreking van *De Derde Balkanworsteling*; tevens geeft hij een overzicht van de beteekenis van de pas gehouden Duitse *Partijdag te Jena*. — *Pothuis* schrijft over de z.g.n. *Reorganisatie der Bestuurdersbonden*, die hierop neerkomt dat de socialistische politiek uit die bonden organisatorisch is verbannen. — In *De Krisis en haar Afwikkeling* behandelt Wijnkoop zowel de kabinet-krisis als de crisis in de Arb. Partij, dus het Zwolsche Kongres en de troonrede van Cort van der Linden, met hun voorgeschiedenis en gevolgen. — Ten slotte het *Overzicht der Tijdschriften*, waarin ditmaal het Oostenrijksche S. D. Tijdschrift, *der Kampf* en de z.g.n. *Sozialistische Monatshefte* worden behandeld. — Het lijkt ons onbegrijpelijk, dat onze groote dooden, Bebel en Quelch, niet in dit nummer worden behandeld.

De ongevallenwet werkt nu 10 jaar!

In de eerste 9 jaren van hare werking werd ingevolge deze wet, welke echter nog verre van een ideale is uitgekeerd:

1904	1.660.000 gulden	1909	3.078.000 „
1905	2.085.000 „	1910	3.265.000 „
1906	2.607.000 „	1911	3.590.000 „
1907	3.069.000 „	1912	3.945.000 gulden
1908	3.063.000 „		

Wat leert men uit deze cijfers? 1e. Dat toch niemat in ernst kan en mag volhouden, dat die politieke rommel, of wettenrommel, zooals men van zekere zijde wel eens geliefd te beweren, toch niks geeft. 2e. Dat de arbeiders dividenden in den vorm van ongevallen of verminking op het slagveld der industrie, of waar dan ook, (gezien nog het feit, dat lang alle arbeiders niet onder deze wet vallen) stelselmatig, op schrikbarende wijze, van jaar tot jaar toe nemen! S.

Verantwoording.

Delging Tribune-Schuld.

Vorig totaal f 363.06.—
Ingekomen van 19—29 October.
I. P. te R. f 1.—; N. N. te R. f 0.25; J. de L. te R. f 1.—; R. J. te R. f 1.— v. L. te R. f 2.50; T. P. te R. f 1.—; E. v. G. te R. f 1.50; G. P. P. te R. f 5.—; W. E. te R. f 2.50; J. H. te R. f 0.50; W. L. B. te R. f 0.50; A. v. B. f 0.10; W. v. R. te R. f 2.50; J. W. te R. f 1.—; M. de W. te R. f 1.—; G. W. t. D. te R. f 10.—; B. K. te R. f 1.—; J. W. f 1.—; A. P. te B. f 6.— afd. Utrecht f 5.—; afd. Leiden f 25.—; E. R. te M. f 5.—. Door bemiddeling van de adm. R. te Z. f 0.35; afd. Utrecht f 7.50.—
Totaal f 445.25 De secr. penn.
Laings Nekstr. 33. J. C. CETON.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. Vrijdagavond debatteerde Lisser met Oudegeest in de Vrolijkstraat, Zaterdagavond met de liberalen Otto en Vos in Ind. Buurt. Maandagavond Wijnkoop met de liberalen Otto en De Jong in Plancius. In Concordia, waar de Arb. Partij twee vergaderingen aangekondigd had maar slechts één kon houden, debatteerde Luteraan, en toonde aan dat de reformist Oudegeest zich wel gelijk was gebleven, nl. reformist, maar dat Mr. Mendels, die hier ook sprak, voortdurend draaide.

Wat ook de uitslag der verkiezing moge zijn, èn ding blijkt ten duidelijkste uit het uiterlijke verloop reeds, de Arb. Partij heeft ten nadeele van het socialisme wederom aan de liberalen een *standing* en een gehoor onder de arbeiders bezorgd. Alle vergaderingen der liberalen waren goed bezet, die der Arb. Partij minder of slecht. Zelfs Troelstra kon het in deze niet bij Otto halen.

De leden, die wegens te groote contributie-schuld aangeschreven waren, hebben met den penningmeester een accoord getroffen.

Enschede. 24 Oct. sprak alhier in „Ons Huis” onze afgevaardigde Albarda, over „den tegenwoordigen politieken toestand en de taak der arbeiders” voor een matig opgekomen publiek.

Hoofdzakelijk besprak hij de weigering der minister-portefeuilles en verdedigde de aangenomen resolutie op het Zwolsche congres, en gaf toe dat ze moeten stemmen voor de oorlogsbegroting. Of ze *daarvoor* in ruil sociale wetten, o. a. Alg. Kiesrecht, Staatspensioen enz. zullen ontvangen, moeten we maar *afwachten*. Het in uitzicht gestelde nieuwe slagschip, dat moesten de vrijzinnigen maar opknappen met de... rechterzijde.

Voor ons debatteerde Gorter. In zijn prachtig betoog, toonde hij, aan de hand van verschillende feiten, o.a. de troonrede, aan, dat er voor de arbeiders niets te verwachten was, wanneer ze niet zelfstandig in den strijd gingen, vooral in dezen tijd, waarin het *militarisme*, als gevolg van het *imperialisme*, hoogtij viert, en zoo doende al het geld voor sociale hervormingen opslokt. Voorts bestreed hij scherp de tactiek van de richting Albarda in de A. P. als minstens even verderfelijker voor de arbeidende klasse, als die van de waschechte revisionisten.

Het zou worden een naloopen achter de vrijzinnigen, zoodoende kreeg men het verfoeilijke z.g. Engelsche stelsel, waar men ook in Engeland jaren onder zuchtte. Gelukkig, zegt debater, begint daar het getij verlopen. De eerste teekenen van de knechtschap der S. D. A. P. aan de liberalen beginnen zich te vertoonen, zegt hij, en wees hierbij op de artikelen in „Het Volk” van de hand van Troelstra, getiteld „Lijnen van strijd”.

Leiden. De Leden van het zangkoor worden er aan herinnerd, dat de repetitie ditmaal Vrijdag in plaats van Donderdag plaats zal hebben.

De cursus Van Ravesteijn is gesteld op Dinsdag 11 Nov. in den Verhuurdersbond. Werkt met kaarten!

Rotterdam. Zondag hadden wij h.h. vergadering. Als proef zal voor een jaar een nieuwe contributieregeling worden ingevoerd.

Wij hebben nu 3 klassen, nl. een van 20 cts., een van 10 cts. en een van 5 cts per week.

Tegen de Onafhankelijkheidsfeesten zullen wij trachten met andere organisaties samen, een flinke propaganda te voeren.

Mocht dit echter mislukken, dan zal onzerzijds een manifest worden verspreid.

Gorter zal in Dec. voor ons spreken, ook Mevr. Roland Holst zal worden uitgenoodigd.

Woensdag (hedenavond) derde cursus-vergadering met v. Ravesteijn, denken de leden daar wel aan!

Advertentiën.

Afdeling Rotterdam S. D. P.

DERDE CURSUSVERGADERING, Vereenigingsgebouw (Zaal IV),
WOENSDAG 5 NOVEMBER, half negen.

SPREKER: Dr. W. v. RAVESTEIJN.

ONDERWERP: De Geschiedenis van den Prol. Klassenstrijd.

Sluit U aan bij de Soc. Dem. Partij.

Secretariaat: Laings Nekstraat 33, Amsterdam.